

YTTRANDE ÖVER NÄMNDINITIATIV ANGÅENDE UPPFÖLJNING OCH ÅTERLÄMNING AV HJÄLPMEDEL

Anna Nygren (M), lämnade vid hjälpmedelsnämndens sammanträde 2020-11-27 nämndinitiativ med följande förslag:

- Att förskrivaren regelbundet ska följa upp och bedöma om patienten har fortsatt behov av förskrivna individmärkta hjälpmedel
- Att förenkla för förskrivaren i IT-systemet (webSesam) att digitalt kunna avsluta individmärkta hjälpmedel och hyresavtal.

YTTRANDE

Den gemensamma hjälpmedelspolicyn tydliggör synsätt och viljeinriktning vid förskrivning av hjälpmedel. I denna framgår bland annat att:

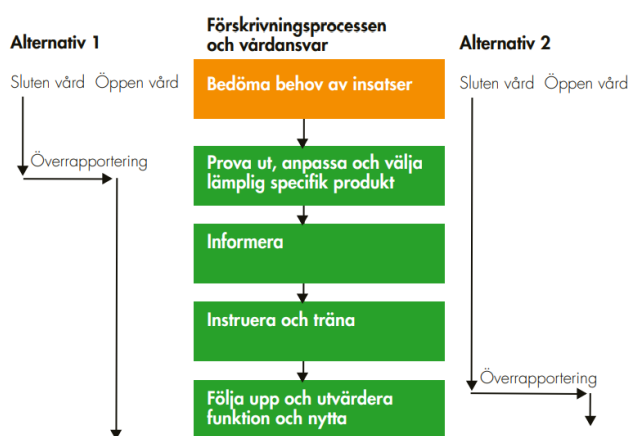
- Personer med funktionsnedsättning ska ha tillgång till hjälpmedel för att bibehålla eller öka aktivitet, delaktighet eller självständighet.
- Barns intressen och behov ska särskilt tillvaratas.
- Helhetssyn av personens livssituation ska präglade förskrivningen.
- Hjälpmedel ska vara en integrerad del i habilitering, rehabilitering eller vård och behandling.
- Personer med funktionsnedsättning ska kunna behålla sina hjälpmedel genom hela vård- och behandlingskedjan och vid flytt mellan länets kommuner.
- Förskrivning av hjälpmedel ska baseras på bästa tillgängliga kunskap.

Förskrivningsprocessen följer Socialstyrelsens föreskrift SOSFS 2008:1 om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården och den generella hälso- och sjukvårdslagstiftningen. Förskrivaren är ansvarig för att alla steg i förskrivningsprocessen utförs. Det är möjligt att olika hälso- och sjukvårdspersonal hos en eller flera vårdgivare kan ansvara för ett eller flera steg i processen. För en god och säker vård kan det i vårdgivarens ledningssystem tydliggöras vilket ansvar olika hälso- och sjukvårdspersonal har i processen och hur ett eventuellt överlämnande till en annan ansvarig sker (SOSFS 2011:9).

Uppföljning av förskrivningen och utvärdering av om uppsatta mål har nåtts har betydelse för fortsatta åtgärder. Enligt SOSFS 2008:1 ska den som förskriver, eller lämnar ut ett hjälpmedel, till en patient svara för att produkten motsvarar patientens behov. Det innebär, förutom valet av produkt, information, instruktion och träning samt att följa upp och utvärdera förskrivningen, utlämnandet eller tillförandet till patienten fram till dess att behovet upphört eller ansvaret för patienten har tagits över av någon annan.

När patienten använt sitt hjälpmedel en tid ska uppföljning göras för att kontrollera om de uppsatta målen med hjälpmedlet har nåtts. Uppföljningen ger också möjlighet att kontrollera att den information och de instruktioner som lämnats har uppfattats korrekt. När och hur det är lämpligt att göra uppföljning och utvärdering avgörs av sådana faktorer som vilken typ av hjälpmedel som förskrivits, patientens funktionsnedsättning och omgivningsfaktorer.

Figur 5. Förskrivningsprocessen och vårdansvar

Sjukvårdshuvudmannen kan i lokala rutiner för vissa hjälpmedel besluta att uppföljning av förskrivet hjälpmedel ska göras inom en viss tid eller med viss regelbundenhet. För personer med skador och sjukdomar med ständigt förändrade förutsättningar är regelbunden uppföljning och utvärdering särskilt angeläget.

Uppföljning av hjälpmedel i Västmanland

Idag finns ca 66 000 uthyrda individmärkta hjälpmedel. Samtliga är spårbara i webSesam på personnivå och det finns därmed systemstöd för uppföljning på personnivå för förskrivaren, med en funktion där förskrivaren kan söka upp sina egna förskrivningar.

WebSesam är svagt gällande uppföljning på populationsnivå då det inte finns någon översiktsbild av det totala antalet patienter per förskrivare eller per enhet.

Den stora volymen är i sig en svårighet, uppföljningen försvåras också av de begränsade resurser de förskrivande enheterna har till sitt förfogande. En väl fungerande uppföljning kräver ytterligare resurser.

Hemsjukvårdsövergången försvårade också uppföljning till följd av att förskrivningar där hembesök behövs görs av en vårdgivare i kommunen som sedan avslutar ärendet och uppföljningsansvaret övergår till en vårdgivare hos regionen.

Aktuellt läge gällande uppföljning av hjälpmedel

Uppföljning görs i samband med inflyttning till särskilt boende sedan 2013. Det råder en god följsamhet till detta.

Särskilda insatser har genomförts tidigare i Sala kommun.

Habiliteringscentrum gör kontinuerligt uppföljningar. Under 2020 har en särskild insats genomförts som medfört att hjälpmedel motsvarande ca 900 tkr återlämnades. Under 2021 är målet satt till 600 tkr.

I området inkontinenshjälpmedel där förskrivningen upprepas regelbundet finns också tillfälle för uppföljning. En förskrivningsperiod är max 12 månader, kortare tid om förskrivaren anser att det finns behov av en tidigare uppföljning. Vid iterativ förskrivning är intervall mellan uttag/beställning 2 månader, det är förvalt men kan ändras efter behov, dock max 12 uttag/år.

I området medicinska behandlingshjälpmedel är uppföljning kopplat till patientens hälsoläge, vård och behandling. Uppföljning sker regelbundet av:

- Andningshjälpmedel (under en viss tid)
- Insulinpumpar
- TENS (enligt 6 månaders förskrivningstid)

I samband med överförande av andningshjälpmedel infördes stöd till förskrivare som efter uppföljning bedömde att behovet inte kvarstod, men då patient ville behålla hjälpmedlet. Förskrivaren informerar patienten om bedömningen och att hen ska återlämna hjälpmedlet och att debitering görs av hjälpmedlets restvärde om det inte sker. Om hen ändå inte återlämnar hjälpmedlet överlämnas ärendet till HMC som via brev informerar patienten om regelverk för lånade hjälpmedel samt att om återlämning inte sker så debiteras hjälpmedlets aktuella restvärde den 20:e nästkommande månad. Efter brev och i vissa fall telefonsamtal har denna hantering medfört att ca 95 % återlämnats och resten debiterats.

I området elrullstolar ska sedan 2021 en första uppföljning ske 3–6 månader efter avslutad körträning. Uppföljning ska därefter ske minst 1 gång/år av måluppfyllelse och patientens användande samt ställningstagande om förskrivningen ska kvarstå.

Systemstöd för uppföljning

I beställningssystemet webSesam finns funktionen att i samband med registrering av hämtorder avsluta hyresavtalet för hjälpmedlet. Funktionen användes fram till 2009 men togs bort då det var vanligt att hjälpmedlet inte fanns då chauffören sökte hjälpmedlet hos kund. Istället infördes hyresavslut då hjälpmedlet inkom till Hjälpmedelscentrum och hyrespåslaget sänktes 1 % för att kompensera ev. förlängd hyrestid.

Att återinföra funktionen bedöms medföra ett minskat antal returer av hjälpmedel. Dessutom skulle ett återinförande medföra ökad administration för att bevaka de ca 33 000 hjälpmedel (2020) som returneras i samband med avslutade förskrivningar och i förekommande fall påminna patienten om att återlämning behöver göras och/eller ev. starta hyran igen.

Något systemstöd finns inte i webSesam för att uppmärksamma förskrivare på att en kontakt bör tas med patienten för exempelvis uppföljning.

För att underlätta för förskrivarna skulle ett proaktivt stöd för uppföljning av hjälpmedel i webSesam vara värdefullt, alternativt att stöd kan finnas i journalsystemen.

Åtgärder från Hjälpmedelscentrum 2021

Våren 2021 har en riktad uppföljning genomförts av ca 400 förskrivningar av TENS förskrivna före 2011. Ett brev har skickats till patient med fråga om användandet. Insatsen syftar till uppföljning av förskrivningar gjorda innan regelverket med tidsbegränsning infördes.

Information till patienter om att hjälpmedel är lån och ska återlämnas när behov har upphört eller hjälpmedlets funktion inte är tillräcklig har förstärkts gällande andningshjälpmedel genom att låneinformation och skriftliga lånevillkor har uppdaterats. Dessa ska också översättas till flera språk.

En pilot planeras med en riktad uppföljning till ca 2000 patienter med andningshjälpmedel med frågor om hjälpmedlet används eller kan återlämnas. Brevplaneras att skickas ut i slutet av sommaren. Resultatet ska utvärderas för bedömning av metod och resursåtgång. HMC har erfarenhet från 2005 då ett komplett brevutskick gjordes till samtliga patienter om alla hyreshjälpmedel.

En utveckling pågår i DUVA som ska medge uppföljningsmöjlighet för betalande enhet att se förskrivna hyreshjälpmedel på verksamhetsnivå och eventuellt också på personnivå.

Hjälpmedelscentrum avser också att undersöka möjligheten att hitta en lösning med leverantören av Nya Visma webSesam som kan ge förskrivare ett proaktivt stöd till uppföljning.

Förslag till beslut

Nämndinitiativet anses besvarat.